

Kleine monumenten (2)

Bakspieker op het Smalenbroek dateert uit de achttiende eeuw

Het fraai gerestaureerde vakwerkgebouwtje op het landgoed.

Het eeuwenoude bakspieker of bakhoes op het landgoed Smalenbroek bij de buurtschap Broekheurne, sinds 1979 bezit van Het Overijssels Landschap, is fraai gerestaureerd. De vakwerkmuren, gedeeltelijk gefundeerd op Bentheimersteen, zijn uit baksteen opgetrokken. Het vierkante gebouwtje heeft twee gebinten (samenstel van balken) en een houten topgevel, terwijl het zadeldak met Hollandse pannen is gedekt. In het begin van deze eeuw werd het spieker op het oude erve Smalenbroek tot veestalling verbouwd en geraakte het in verval. Nu heeft het monumentje zijn fraaie uiterlijk herkrege*n*. *De verworven schoonheid van het bakspieker is vanuit landschappelijk en cultureel-historisch oogpunt een waardevolle toevoeging aan het hele bezit van het landgoed Smalenbroek*, aldus het kwartaalschrift van Het Overijssels Landschap. Bedrijfsleven en monumentenzorg droegen in de restauratiekosten bij.

Het spieker, afgeleid van het Latijnse woord *spicarium* dat *bewaarplaats voor granen* betekent, had dus van oorsprong een agrarische functie. Omstreeks 1750 werd het spieker op het Smalenbroek van een bakoven voorzien en werd het een bakspieker. Bakovens stonden in verband met het brandgevaar op veilige afstand van de boerderij. Als het een bakspieker was werden er ook graan en gereedschappen voor de deegbereiding bewaard. In het algemeen konden grote boeren zich een bakhoes veroorloven. *Vuur één brood kö j gennen aowen bouwen*, werd gezegd. Er werd ook voor vijf of zes bure*n* brood gebakken. Aan het einde van de achttiende eeuw geraakten vele bakovens in onbruik, doordat steeds meer mensen van het broodbakken hun beroep maakten. Het gevolg was dat de ovens en spiekers geleidelijk verdwenen of een andere bestemming kregen.

Leo Nijkamp